

There is such a position as, for example, «loader from the ground» – such a soldier must lift a projectile weighing about 40 kilograms and load the weapon for firing. Therefore, the Ministry of Defense cannot open this position to women.

The definition of gender discrimination is enshrined in Ukrainian legislation in relation to male military personnel. When it comes to discrimination in the army, attention is artificially focused on women and distorts the concept of gender equality.

For example, in the Armed Forces (this also applies to border guards), female employees with children under 3 years of age may be assigned to positions with easier working conditions. There is no such rule for men [4].

The punishment for a criminal offense by a military member also differs depending on whether the person is a man or a woman. Women soldiers do not serve their sentences for war crimes in a disciplinary battalion, or for administrative crimes in a guardhouse, unlike men.

Although according to the 2016 order, women and men can be in the same positions, they serve differently in the same unit and in the same position. The stumbling block is the usual daily attire for military personnel. There are restrictions on when a woman can wear an outfit, but for men there are no restrictions [2].

This also applies to business trips. A military woman cannot be sent on a business trip if she is pregnant or has a child under the age of 14 without his consent; men's consent is not asked. Staying in the war operation zone is also considered a business trip today.

Therefore, if we bring legislation closer to NATO standards, orders and standards should be the same for both men and women, the issue of discrimination in the Armed Forces of Ukraine must also be resolved mutually. The main cause of discrimination is still stereotypical thinking which is often related to gender or age; therefore, such discrimination can be felt by both men and women.

1. The concept of gender policy of Ukraine. Kyiv, 2002.

2. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. UN, 2000.

3. Декусар Г., Ковальчук О., Лагун К. Реалії та перспективи розвитку гендерного напрямку в закладах вищої освіти України. *Міжнародний науковий журнал «Науковий огляд»*. № 2 (87). 2023. С.47-58. URL : <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/viewFile/2532/2497>.

4. Udovyk I., Dekusar G. Ensuring gender equality in the national police of Ukraine during the marital state: main trends. *Modern problems of science, education and society : proceedings of the 10th International scientific and practical conference* (Kyiv, 4-6.12.2023). Kyiv, Ukraine. 2023. P. 1035–1039. URL : <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-4-6.12.2023.pdf>.

УДК 305+342.722

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/357-359

Ірина ВАСНЯТІНА

ад'юнкта кафедри

оперативно-розшукової діяльності

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання гендерної рівності та механізмів її забезпечення протягом тривалого часу залишається досить актуальним та потребує більш глобального дослідження, особливо в період воєнного стану. В демократичній державі, якою є Україна, повинні дотримуватися рівні права жінок та чоловіків в усіх сферах життєдіяльності суспільства, зокрема оборонній, оскільки Основний закон України гарантує рівні права жінки та чоловіка.

Особливості гендерної політики в умовах воєнного стану та механізми її забезпечення досліджували такі вітчизняні науковці: І. Грицай, Д. Драгомерецька, І. Ковбас, В. Сиченко та ін.

У словнику української мови запропоновано таке визначення поняття «механізм» (від грецької μηχανή, mechane – «машина»; з англ. – mechanism та нім. – mechanismus –

«механізм») , що несе в собі специфічне смислове навантаження і визначається як пристрій, що передає або перетворює рух; внутрішня будова, система чого-небудь; сукупність станів і процесів, з яких складається певне фізичне, хімічне явище [1, с. 695].

Через гендер (від грец. γένος генос – рід»; англ. gender – «стать», «рід», «сорт») визначаються поняття «чоловік» і «жінка», психосоціальні, соціокультурні ролі чоловіка і жінки як особистостей, діяльність і характерні ознаки, які певне суспільство вважає належними для жінок та чоловіків, цілісна психічна репрезентація статі, сповнена динамічних глибинних, пізнавальних та поведінкових понять жіночого та чоловічого, здобутих індивідом внаслідок набуття індивідуального гендерного досвіду. Тобто гендер – це соціальний конструкт, який визначає соціальну стать людини [2].

З огляду на досліджувану нами тему можна зазначити, що механізм забезпечення гендерної рівності – це сукупність процесів, які здійснюються з боку органів державної влади і направлені на встановлення проблемних питань стосовно гендерної рівності жінок та чоловіків з метою їх усунення.

На найвищому законодавчому рівні визначено та закріплено обов'язок уряду щодо здійснення правозабезпечувальної діяльності, як безпосередньо, так і через інші органи виконавчої влади. Від ефективності діяльності Кабінету Міністрів України залежить стан забезпеченості конституційних прав і свобод громадян, а відповідно, ефективність цієї діяльності залежить від існування реально діючого механізму їх реалізації. Розробка такого механізму та впровадження його в життя в сучасних умовах становить нагальну потребу. Такий механізм повинен складатися з двох взаємодіючих елементів: правового та організаційного. Правовий елемент включає нормативну основу, яка визначається тим, що саме вона дає цьому механізму правове життя, наділяючи його відповідними юридичними фактами, як джерело пізнання та орієнтування в правовому полі. Варто зазначити, що зниження ефективності правового елемента відбувається в сьогоденні за наявності серйозних проблем у галузі нормотворення [4, с. 151].

Отже, можна назвати такі основні елементи механізму забезпечення гендерної рівності:

- встановлення основних механізмів забезпечення гендерної рівності;
- прийняття законодавчих актів щодо забезпечення рівних прав усіх верств населення, особливо в період повномасштабного вторгнення;
- реалізація роботи за рахунок спеціальних органів та громадських формувань щодо запуску механізму забезпечення гендерної рівності жінок та чоловіків, а також подолання дискримінації.

І. Грицай у монографічному дослідженні зазначає, що в Україні прийнято систему нормативно-правових актів, які є різними за змістом, але всі вони безпосередньо чи опосередковано встановлюють та регламентують рівність чоловіків і жінок. Також законодавством передбачено функції системи державних інституцій у сфері забезпечення гендерної рівності, а інститути громадянського суспільства беруть на себе відповідні обов'язки на добровільних засадах. Однак до цього часу в Україні не вироблено ефективного, комплексного, цілісного механізму забезпечення принципу гендерної рівності [3, с. 103].

Виходячи з вищевказаного, можна зазначити, що, незважаючи на здійснення заходів державними органами з ухвалення низки законодавчих актів, що регламентують забезпечення гендерної рівності, названий інститут забезпечення недискримінації населення не почав працювати повною мірою.

В. Сиченко стверджує, що згідно з вітчизняними та міжнародними документами гендерний підхід реалізується на основі низки механізмів, до яких насамперед слід віднести наступні:

- розробку та реалізацію публічної політики забезпечення гендерної рівності в українському суспільстві, зокрема на основі адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС у досліджуваній сфері;
- упровадження спеціалізованої гендерно-правової експертизи щодо законодавства та різноманітних проектів і програм;
- інституціоналізація публічно-управлінських механізмів забезпечення гендерної рівності у практичній управлінській діяльності, зокрема з використанням державних цільових програм, спрямованих на досягнення даної мети;
- ініціювання та підтримка громадських ініціатив, які мають за мету розвиток сучасної гендерної культури та подолання негативних гендерних стереотипів, а також

здійснення публічного контролю щодо дотримання засад гендерної рівності у процесі кадрового забезпечення структур публічного управління на усіх рівнях;

– здійснення комплексних наукових та практично-експертних досліджень з питань забезпечення гендерної рівності;

– використання механізмів соціального партнерства, а також публічно-громадського управління і міжнародного співробітництва для забезпечення гендерної рівності;

– упровадження гендерного підходу як до формування бюджетів різного рівня, так і до розробки програм соціально-економічного розвитку;

– позиціонування цілей гендерного підходу у засобах масової інформації та їх артикуляція в освітніх програмах і просвітницьких проєктах [5, с. 41].

Таким чином, нами було встановлено, що попри ухвалення низки нормативно-правових актів, які забезпечують гендерну рівність жінок та чоловіків, а також недискримінацію населення, інститут забезпечення механізму гендерної рівності працює не у повному обсязі. Було досліджено особливості механізму забезпечення гендерної рівності та запропоновано основні його елементи. Нами сформульовано таке визначення поняття «механізм забезпечення гендерної рівності»: сукупність процесів, які здійснюються з боку органів державної влади, направлених на встановлення проблемних питань, що стосуються гендерної рівності жінок та чоловіків з метою їх усунення.

1. Білодід І. К. Словник української мови : в 11 т. Київ : Наук. думка, 1973. Т. 4 : І–М. 840 с.

2. Гендер. *Wikipedia*. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/8C>.

3. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика : монографія. Київ : «Хай-Тек Прес», 2018. 560 с.

4. Драгомерецька Д., Ковбас І. В. Адміністративно-правовий механізм забезпечення прав людини. *Збірник матеріалів IV Міжнародного правничого форуму «Права людини та публічне врядування»* (м. Чернівці, 21 трав. 2021 р.). Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича, 2021. С. 150–153.

5. Сиченко В. В. Механізм упровадження засад гендерного інтегрування в публічному управлінні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 32. С. 39–45.

УДК 343.226/541+364.63

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/359-360

Наталя ГРОМ

аспірант відділу організації
освітньо-наукової підготовки

Катерина ЧИШКО

провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
з проблем наукового забезпечення
правоохоронної діяльності
та якості підготовки кадрів
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ДИНАМІКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ПІД ЧАС ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ

Домашнє насильство є одним із таких явищ, яке має тенденцію до розвитку, але стає менш помітним в надзвичайних умовах. Повномасштабне вторгнення в Україну, що відбулось наприкінці лютого 2022 року, не скасувало домашнє насильство, а, навпаки, загострило ситуацію. Традиційно домашнє насильство зачіпає вразливі групи населення, які, поміж іншого, обтяжені вирішенням інших проблем, що виникли через збройний конфлікт в державі. Постраждали можуть знецінювати свою особисту проблему, зміщуючи її на другий план, з погляду на те, що в державі є більш глобальні проблеми. Також в умовах воєнного стану в людини, що потерпає від домашнього насильства, можуть виходити на перший план